

Monika WAWER

Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, Polska

Webinar jako nowoczesna forma kształcenia pracowników

Wstęp

Dynamiczny rozwój nowoczesnych technologii, wzrost znaczenia komunikacji elektronicznej i coraz powszechniejsze wykorzystanie mediów społecznościowych w różnych obszarach życia zawodowego i pozazawodowego wpływają na zmianę preferencji i oczekiwań pracowników dotyczących metod i narzędzi zdobywania wiedzy oraz rozwijania umiejętności. Nieograniczony dostęp do sieci internetowej pozwala na nieustanną wymianę informacji i bieżące śledzenie pojawiających się nowości. Dla pracowników oznacza to poszerzenie możliwości własnego rozwoju realizowanego w sposób odmienny od dotychczasowych. Tradycyjne formy szkoleń stają się coraz mniej atrakcyjne dla wielu osób zaabsorbowanych wieloma obowiązkami zawodowymi. Z tego powodu w ostatnich latach znacząco wzrosło znaczenie kształcenia na odległość z wykorzystaniem e-learningu.

Obecnie może on zostać błędnie oceniony jako rozwiązanie, które było innowacyjne dla użytkowników w przeszłości. Jednak należy uznać, że e-learning będzie rozwijał się bardzo dynamicznie i w najbliższych latach jeszcze bardziej zyska na znaczeniu. Dotyczy to przede wszystkim e-learningu w wersji 2.0 pod postacią dedykowanych portali rozwojowych [HR Standard 2014: 3]. Główną cechą charakterystyczną takich portali jest możliwość współpracy różnych użytkowników. Portal umożliwia wzajemne uczenie się, motywowanie, inspirowanie i zachęcanie do dzielenia się doświadczeniami. Pozwala także na zdobywanie wiedzy od ekspertów czuwających nad wartością przekazywanych treści. Dzięki tym możliwościom portale rozwojowe staną się wkrótce odpowiedzią na szczególne potrzeby zgłaszane przez zróżnicowanych odbiorców indywidualnych i instytucjonalnych. Będą one stanowić miejsce merytorycznych spotkań ze specjalistami podczas seminariów prowadzonych w sieci web, w formie tzw. webinarów. Warto zatem zastanowić się, czym jest webinar i w jaki sposób jego wykorzystanie może zwiększyć atrakcyjność i efektywność procesu kształcenia pracowników.

1. Istota i uwarunkowania zastosowania webinaru w procesie kształcenia

Termin „webinar” powstał jako neologizm z połączenia angielskich słów web – based – seminar i oznacza seminarium oparte na Internecie, czyli prowadzone i realizowane z wykorzystaniem sieci internetowej. Można spotkać także

inne nazwy jak np. web-conference (konferencja internetowa, seminarium internetowe) lub internet meeting (spotkanie internetowe, spotkanie on-line).

Webinar jest to forma zdalnej komunikacji realizowana w modelu: jeden do wielu (1: more), tzn. jedna osoba przekazuje wiedzę wielu odbiorcom. Webinar udostępnia mechanizmy pozwalające na seminaryjną pracę z grupą, umożliwia udzielenie głosu uczestnikowi, podzielenie się przez niego własną opinią z innymi, zadanie pytania (chat), pracę zespołową (whiteboard) lub podniesie ręki i głosowanie [Czarnecka 2012: 20].

Webinar jest to nowoczesny rodzaj e-learningu, który umożliwia dwustronną komunikację pomiędzy osobą prowadzącą seminarium a jego uczestnikami, przy wykorzystaniu wirtualnych narzędzi. W założeniu ma on przypominać tradycyjne spotkanie, ale w rzeczywistości umożliwia kontakt z kilkuset osobami jednocześnie mimo dzielących ich odległości.

W webinarze wykorzystywana jest transmisja audio-wideo w czasie rzeczywistym. Technologia typu „streaming” pozwala na przesyłanie danych, takich jak: fonia (można słuchać na bieżąco głosu osoby prowadzącej szkolenie), wizja (widać postać prowadzącego szkolenie) i jednocześnie można patrzeć na tekst stanowiący pokaz slajdów i prezentacji. Dzięki połączeniu trzech kanałów przekazania komunikatu uczestnik otrzymuje pełnowartościowe szkolenie oddziałujące na różne jego zmysły.

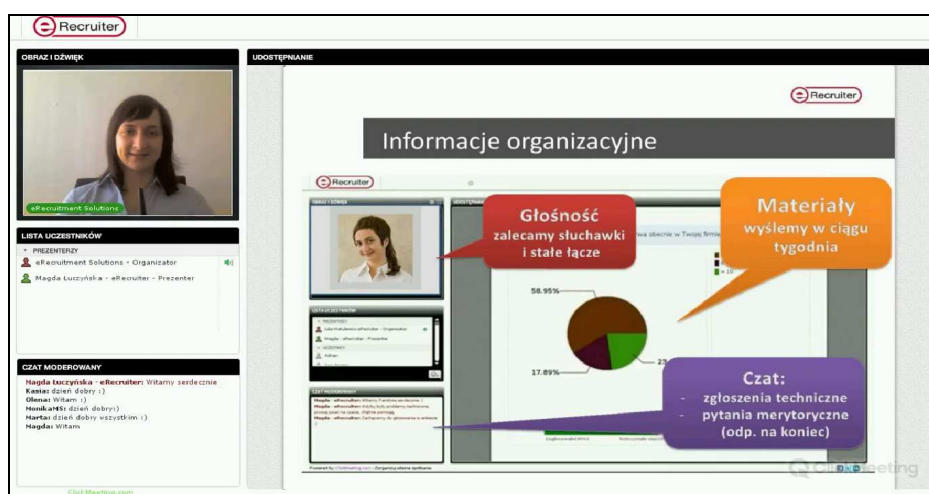
Do przeprowadzenia webinaru potrzebne jest specjalne oprogramowanie, które umożliwia bezpośrednie porozumiewanie się nadawcy i odbiorców. Relatywnie często wykorzystywane są takie produkty, jak np. LiveMeeting, GoToWebinar/GoToMeeting, WebEx, Secure Meeting [Piotrowska 2011: 1]. W webinarze na platformie Citrix, oferującej produkt pod nazwą GoToWebinar, może jednorazowo uczestniczyć do 1000 osób, które mogą zadawać pytania w formie czatu, jak również, będąc dopuszczonymi przez organizatora, zadawać pytania głosowo. Organizator może także zapraszać różnych prelegentów, którzy za pośrednictwem telefonu mogą włączać się do webinaru. Inna opcja, dostępna na tej platformie, to GoToMeeting, pozwalająca na prowadzenie mniejszych spotkań – jednocześnie do 25 uczestników oraz GoToTraining – zapewniająca dostęp do interaktywnych sesji szkoleniowych dla maksymalnie 200 osób z różnych lokalizacji [Citrix 2014]. Systemy te są zazwyczaj skonstruowane w taki sposób, że automatycznie wysyłają do użytkowników przypomnienie o nadchodzącym spotkaniu. Pozwalają także na zapis prowadzonego spotkania, który można przekazać uczestnikom do wielokrotnego odsłuchania w późniejszym terminie.

2. Możliwości wykorzystania webinaru w kształceniu pracowników

Dla zapewnienia użyteczności tej formy kształcenia szczególnie istotne jest, by uczestnicy webinaru odczuwali korzyści wynikające dla nich z takich szkoleń. Wśród najważniejszych wymienić można m.in. możliwość:

- widzenia ekranu mówcy oraz słuchania jego prezentacji na żywo,
- oglądania prezentowanych materiałów wideo lub animacji,
- wielokrotnego oglądania nagrania z webinaru,
- wyrażenia swojej opinii oraz pozyskania informacji od innych uczestników,
- zadawania pytań prezenterowi,
- podejmowania dyskusji na forum itd.

Na rysunku 1 zaprezentowano przykład ekranu „organizacyjnego”, widocznego dla wszystkich osób biorących udział w danym webinarze, którzy po wcześniejszej rejestracji, o konkretnej godzinie, zalogowali się do „pokoju spotkań”. To właśnie dzięki takiej procedurze mogą oni być nie tylko słuchaczami, ale także aktywnymi uczestnikami, tzn. mogą brać udział w dyskusji, zadawać pytania, udzielać odpowiedzi w ankietach itd. Celem umieszczenia w webinarze poniższego slajdu jest zatem przekazanie odbiorcom informacji o różnych sposobach komunikowania się z prelegentem oraz innymi osobami, zasadach uczestnictwa w wirtualnym szkoleniu oraz poznanie prelegenta i moderatora spotkania¹.

Rys. 1. Przykładowy widok organizacyjnego ekranu webinaru

Źródło: Webinar przeprowadzony przez eRecruitment Solutions sp. z o.o w aplikacji ClickMeeting.

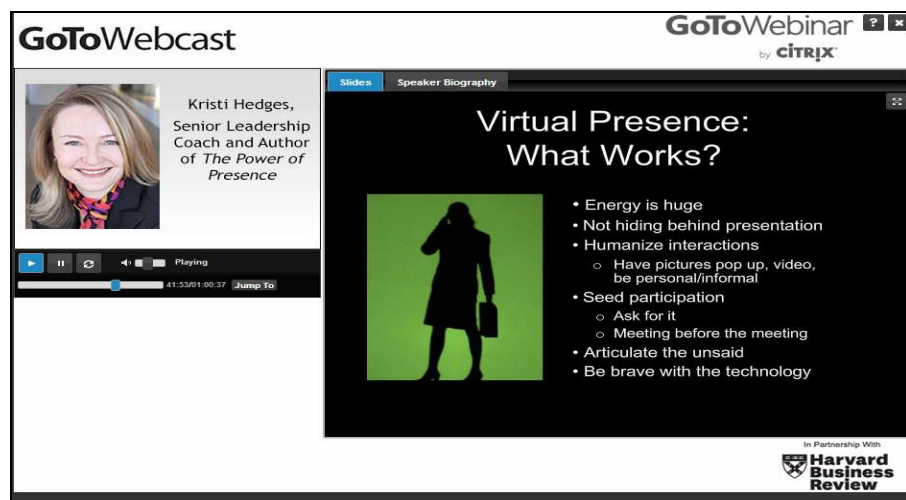
Z punktu widzenia osób zajmujących się kształceniem kadr, aplikacje wykorzystywane do tworzenia i prowadzenia webinarów stwarzają organizatorom i trenerom wiele możliwości, m.in.:

¹ Podany przykład slajdu pochodzi ze szkolenia przeprowadzonego w dniu 26 marca 2014 r., zatytułowanego „Skuteczna rekrutacja na praktyki i staże”, przygotowanego przez firmę eRecruitment Solutions.

- wykorzystanie zintegrowanego systemu konferencyjnego lub systemu audio,
- nagrywanie webinaru w celu dalszego rozpowszechniania,
- zarządzanie na bieżąco czatem oraz pytaniami zadawanymi prelegentowi przez odbiorców,
- prezentowanie wyników ankiet przeprowadzanych w trakcie webinaru wśród jego uczestników.

Osoba prowadząca szkolenie może wchodzić w interakcję z uczestnikami, np. wyjaśniać wątpliwości, na bieżąco zadawać oraz odpowiadać na pytania, wprowadzać jako prezentujących inne osoby, a nawet udzielać głosu uczestnikom dzwoniącym na specjalnie udostępnioną linię telefoniczną. Takie funkcjonalności systemu pełnią funkcję wspierającą prelegenta we wzmacnianiu zaangażowania osób szkolonych.

Rysunek nr 2 przedstawia przykład slajdu obrazującego tematykę omawianą podczas webinaru zorganizowanego przez Harvard Business Review. Prezentuje materiał, który na bieżąco omawiany jest przez prelegentkę².

Rys. 2. Przykładowy widok merytorycznego ekranu webinaru

Źródło: Webinar przygotowany przez Harvard Business Review w aplikacji GoToWebinar.

Wdrożenie nowoczesnych rozwiązań edukacyjnych, takich jak webinary, związane jest oczywiście z wykorzystaniem sieci internetowej. Potencjalni użytkownicy mogą mieć obawy, czy będą w stanie poradzić sobie technicznie z obsługą aplikacji. Wątpliwości te, zarówno ze strony prowadzących, jak i odbior-

² Webinar przeprowadzony przez K. Hedges w dniu 5 marca 2014 r., przygotowany przez Harvard Business Review pt. „5 Essential Communications Skills to Catapult Your Career” przy wykorzystaniu platformy GoToWebinar by Citrix.

ców, są nieuzasadnione. Wiele elementów oprogramowania do webinarów bazuje na aplikacjach internetowych, które nie wymagają instalacji.

Znacząca ich część działa na bazie bezpłatnej i powszechnej platformy Adobe Flash. Kolejnym ułatwieniem, poza brakiem konieczności instalacji, jest fakt, że oprogramowanie to współpracuje z różnymi platformami i systemami operacyjnymi. Niektóre programy dysponują także mobilnymi wersjami aplikacji [Webinar 2 Learn: 2012: 17]. Wiele różnych możliwości zastosowania webinarów oraz ich prostota użytkowania powinny skłaniać osoby zajmujące się kształceniem kadr do podjęcia wyzwania prowadzenia szkoleń w tej właśnie formie.

Zakończenie

W Polsce tradycja webinarów jest jeszcze dość krótka, ale w Europie oraz Stanach Zjednoczonych wielu nauczycieli, trenerów i szkoleniowców stosuje tę formę kształcenia już od ponad 10 lat. Wynika to z wielu korzyści, jakie zapewnia ona w procesie edukacji. Oprócz wcześniej wymienionych warto podkreślić te, które stanowią dodatkową przewagę webinaru nad szkoleniami tradycyjnymi:

- przeprowadzone szkolenie jest w pełni udokumentowane, tzn. istnieje możliwość nagrania nie tylko głosu i obrazu, ale również rozmów na czacie przeprowadzonych podczas spotkania;
- wszystkie operacje techniczno-rejestracyjne (jak na przykład zapis przebiegu webinaru), realizowane są automatycznie i nie wymagają dodatkowych działań i umiejętności ze strony trenera czy moderatora;
- zarejestrowanie webinaru pozwala na jego wielokrotne odtwarzanie przez odbiorców,
- możliwe jest opracowanie bazy wiedzy na podstawie wytworzonych w ten sposób zasobów edukacyjnych;
- rejestrowanie wypowiedzi ma aspekt psychologiczny – wywierany jest w ten sposób wpływ na trenera, który ma silniejszą motywację, by przeprowadzić szkolenie na najwyższym poziomie.

Podsumowując powyższe rozważania, warto zwrócić uwagę na fakt, że korzystanie z nowych form kształcenia, takich jak np. webinary, pozwala uzyskać odbiorcom znacznie szerszy dostęp do różnych środowisk edukacyjnych, tworzących innowacyjne możliwości uczenia się i nauczania. Dzięki wykorzystaniu Internetu umożliwia się uczestnikom webinarów odkrywanie nowych obszarów nauki, własnej tożsamości oraz rozwoju umiejętności [McCracken, Guthrie: 2011: 89].

Literatura

Citrix (2014), GoToWebinar, *Compare our Product*, <http://www.gotomeeting.co.uk/web-conferencing-comparison> (20.04.2014).

Czarnecka M. (2012), *Webinar, videocast, wiki*, „Personel i Zarządzanie”, nr 7/268.

- eRecruitment Solutions (2014), *Skuteczna rekrutacja na praktyki i staże*, <https://www.youtube.com/watch?v=bkUDxnkITIE&feature=youtu.be> (26.03.2014).
- Harvard Business Review (2014), *5 Essential Communications Skills to Catapult Your Career*, <https://event.webcasts.com/viewer/event.jsp?ei=1029628> (8.03.2014).
- HR Standard (2014), *Raport: 10 trendów w rozwoju pracowników w roku 2014 według House of Skills*, <http://hrstandard.pl/2014/01/17/raport-10-trendow-w-rozwoju-pracownikow-w-roku-2014-wedlug-house-of-skills/>
- McCracken H., Guthrie K.L. (2011), *Experience as the Foundation for Authentic Learning Online*, „E-mentor”, no 3(40).
- Piotrowska I. (2011), *Czym jest webinar i jak możesz z niego skorzystać, aby stworzyć świetne szkolenie?*, <http://rankingmlm.com/czym-jest-webinar-i-jak-mozesz-z-niego-skorzystac-aby-stworzyc-swietne-szkolenie/> (05.04.2014).
- Webinar 2 Learn (2012), *Metodyka Webinarów ver. 1.0*, Webinar 2 Learn – video conference use for adult learning, http://webinar2learn.eu/upload/files/0/30/metodyka_PL_FINAL.pdf (10.04.2014).

Streszczenie

Webinar jest to nowoczesny rodzaj e-learningu umożliwiający dwustronną komunikację pomiędzy uczestnikami przy wykorzystaniu sieci internetowej. Celem artykułu jest analiza możliwości wykorzystania webinaru w kształceniu kadry oraz wskazanie obszarów jego przewagi nad tradycyjnymi szkoleniami.

Kluczowe słowa: webinar, edukacja, rozwój pracowników.

Webinar as a modern form of employees' education

Abstract

Webinar is a modern type of e-learning, enabling two-way communication between participants, using the Web. The purpose of this article is to analyze the possibility of using the webinar in staff education and identify areas of its advantage over traditional trainings.

Key words: webinar, education, employees' development.